

“Avui la gent d'altres gèneres ja veu que la música tradicional és una manera seriosa de fer música”

La cita és a l'Auditori de Torrent (Horta). Aquest divendres, 15 de desembre, Al Tall hi presenta en concert el seu nou disc, 'Envit a vares', que també és un DVD: Vicent Torrent, actiu membre fundador del grup, ens parla de la gènesi i el resultat d'aquesta experiència.

El nou treball es va gravar, al maig, a Algemesí (Ribera Alta) en l'acte central del II Aplec de Cultura d'Arrel Tradicional, organitzat pel consistori riberenc. En aquest concert participaren juntament amb els membres d'Al Tall altres músics de di-

ferents estils i nacionalitats, per interpretar, amb tractament de vares, alguns dels temes més coneguts de la formació valenciana.

— El passat 13 de maig aplegàreu a Algemesí un bon nombre de músics

de procedència diversa i estils variats. Quina valoració feu d'aquest concert?

— La valoració és positiva perquè aquest projecte era una cosa que perseguíem des de fa molts anys. Després de fer *Tocs i vares*, el 1983, ja pensàrem a implicar gent d'altres àmbits. Després d'això férem *Vares velles* (2004). Era una cosa que desitjàvem fer i de la qual, per la nostra part, estem molt satisfets. Des del punt de vista del resultat amb el públic, va quedar també molt bé perquè tota mena de gent en quedà molt contenta: músics i gent entesa, fins la gent del poble que s'acostava a la plaça per veure què hi feien, allí.

— En aquest disc, com en els altres dos que heu esmentat (*Tocs i vares* i *Vares velles*) torneu una altra vegada a la figura de les vares. Per què teniu tant d'interès en aquestes estructures?

— Això té un interès absolut perquè la pràctica de la improvisació, de la variació, és una capacitat de fer música nova, renovada, fungible, viva... La música tradicional valenciana s'havia quedat molt tancada, molt pobra, i aquest és l'interès, obrir el camp per poder fer música nova segons les antigues vares, tal com feien els nostres besavis, per altra banda.

— En *Envit a vares* heu inclòs algunes de les vostres cançons més conegudes i interpretades, com ara el "Cant de maulets" o "Tio canya". Què poden guanyar aquestes cançons amb el tractament de vares?

— Precisament aquestes cançons no tenen un tractament de vares. Vam afegir-les per completar una miqueta el concert amb uns temes com aquests, els quals la gent vol escoltar sempre que toquem. El hem inclòs, encara que en aquests no s'apliquen les vares.

A més, a la fi del concert sempre va bé augmentar el ritme.

—Amb concerts com aquests, Al Tall continua amb l'experimentació. Li manca a la música tradicional gent que vulga innovar o experimentar?

—A la música tradicional li manca molt aquest trencament amb el consenyiment folklorista existent. De totes maneres, cal dir que ja fa uns deu anys que ha canviat una miqueta el panorama. Nosaltres érem innovadors en molts aspectes quan començàrem, com també ho foren Oskorri (País Basc) o Milladoiro (Galícia), però en general érem bastant clàssics quant al tractament musical de les peces que tocàvem. I ara sí que fa uns deu anys que s'ha obert una mica el cap de la gent que fa música folk i apliquen la filosofia de les vares: si no fan improvisació directa, sí que van variant. Açò és important perquè la música siga una cosa atractiva.

—En el concert de gravació participà gent del món del jazz o del rock, gèneres que, d'entrada, estan bas-

tant allunyats de la música tradicional. Com ha resultat tota aquesta barreja?

—El nucli d'aquest experiment buscava açò: invitar gent del jazz i del rock a fer una immersió en el llenguatge musical de la tradició. La gent del món de la música tradicional no està avesada a la improvisació en directe, però la medul·la de la música jazz és la improvisació en directe. Aleshores la idea era aquesta: invitar gent d'altres llenguatges musicals com el jazz i el rock a fer aquesta immersió i que es valgueren dels seus recursos i tècniques d'improvisació per veure què passava allí, com entenen ells les estructures antigues, les vares, i com s'hi expressaven. I el resultat ha estat molt bo. Encara que cadascú tenia les seues estructures mentals, les vares obliguen a caminar per unes drecceres concretes. Per això hi ha uns solos que recorden el jazz o el rock, però tenen unes coloracions molt especials que recorden la música tradicional, i açò augmenta l'espectre expressiu de la música tradicional.

Les vares

Les vares són uns patrons musicals de base que existeixen en moltes tradicions i que serveixen per fer música renovada. Açò és, per fer música nova, improvisada, variacions sobre la base d'aquests patrons. Són el que en el flamenc en diuen *palos*. En la tradició del nostre país hi ha des d'antic, però la diferència rau en el fet que en els darrers anys s'ha pansit un poc el costum de tocar per vares. Aquest mecanisme d'improvisar i de variar s'ha perdut. El que feien els grups folklòrics era conèixer set o vuit jotes o fandangos i els tocaven sempre de la mateixa manera. Els nostres besavis, quan tocaven jota, no tocaven una jota o dues, sinó que ho feien per jota. Es disparaven a tocar i a variar, tal com es conserva en el cant d'estil.

**LA PASSIÓ, LES EMOCIONS,
I ELS SENTIMENTS
NO ES PODEN EMBOLICAR PER A REGAL.**

SOLEDAO DESFILIS

—Hem parlat també de grups de gèneres diferents, però també de generacions diferents. En aquest sentit, l'intercanvi ha fet que aprenguéreu, que ensenyàreu, o totes dues coses?

—La veritat és que en qualsevol projecte d'aquest tipus un sempre aporta i ensenya, i la nostra intenció era ensenyar o invitar a entrar en aquesta immersió musical, però també és cert que hem après moltíssim. La gent més jove ha après de nosaltres i alhora ens ha sobrepassat en molts aspectes. Per la qual cosa ens fan obrir els ulls i la sensibilitat envers uns camins molt interessants.

—La música d'Al Tall sempre l'heu considerada mediterrània. El fet de tocar amb gent de Grècia, Occitània o el Marroc us resulta més còmode pel fet que aquests països formen part d'una cultura comuna a la vostra?

—Sí. És molt estimulant perquè els diversos indrets del Mediterrani d'on han vingut (Jan Maria Carlotti de la Provença, Spiros Kaniaris de Grècia o Abdeljalil Kodssi de Marràqueix) són molt diferents, però són tres punts diferents dins dels llenguatge comú mediterrani. Aleshores, quan intervén una

d'aquestes persones, porta la música cap a un aspecte que no ens és estrany. Ens toquen de prop i contextualitzen la nostra música, la del país, perquè aquesta s'eixampla cap a altres tradicions veïnes, familiars.

—Hi ha una bona comunicació entre aquestes tradicions veïnes?

—Hi ha poca comunicació, s'exerceix poc perquè és complicat. Les músiques que fem ací o les que es fan a Grècia o a Marràqueix tenen el seu consum, però no són músiques gaire comercials. Per això comporta un esforç molt gran posar-se en contacte amb aquesta gent i fer un projecte de fusió i tocar junts. En les músiques que tenen una plataforma més comercial és més senzill de fer.

—Creieu que el treball d'Al Tall ajuda a reivindicar i dignificar la música tradicional popular, o encara és una música menor?

—Jo crec que encara és una música menor. Dins del panorama de les músiques de consum, la música que fem nosaltres i altres grups difícilment entra en el circuit de les músiques de consum. Són encara músiques una mica marginals, amb públics reduïts i sectorials. De totes maneres, sí que s'ha fet

camí en aquest sentit. Quan nosaltres començàvem, la música tradicional era un paisatge en ruïnes, gairebé. De música tradicional, només en feien els grups de "coros y danzas" i els quatre dolçainers que encara restaven i que anaven al davant de les processons i les dansades o les aurores, que eren coses ancorades en la vida rural antiga. Des d'aquesta situació de fa trenta anys i escaig fins avui s'ha fet aquest camí. I avui, als músics de jazz o de rock no els sembla una cosa demencial que els inviten a tocar música tradicional, cosa que abans era impensable. Avui dia la gent d'altres gèneres ja veu que la tradicional és una manera seriosa de fer música.

—Torneu a presentar el vostre disc a l'Auditori de Torrent. Per què en aquest espai?

—Tenim com una mena d'abonament a aquest espai des de fa alguns anys. Hi ha bona sintonia amb l'Auditori i amb l'Ajuntament. No sé si també és perquè jo sóc de Torrent i el meu cognom és Torrent. L'Auditori sempre ens acull bé i és un lloc que està molt bé per fer una presentació.

Borja Català